

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

Sermo V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

qz multa bona merita sibi p' p'p'alis cōpa/
rauit. Quarto prudēs. qz ita vixit vt in die
nouissimo ad interrogata dei audaci' rē de/
ret. Iuxta illud. In mēoria eterna erit iu/
stus. ab auditiōe mala nō timebit. Mala
audirio. Ite maledicti in ignē eternū. So/
na vero. Venite bñdicti p'ris mei percipite
regnū vob' ab initio creatuz. Ad qd' nos p'
ducat p'z' r' filii' r' spūscūs. Amen.

De p'ceptione beate Marie virginis

Pulchra ut luna

terribilis vt castroz acies ordi/
nata. Lanf. vi. ca. Sicut dicit Au/
g' in quodā sermōe. Adest nob' dilectissimi
dies beate marie virginis dedicat'. r' iō gau/
deat terra nra tante virginis debitū obsequi
exhibendo. Hec em̄ ē flos campi. de q' or/
tū est p'ciosum liliū puallū. p' cui' partum
mura' natura p'hoplastozū q' delect culpa.
Decille. Et q' p'z' q' festū marie q'dlibz' de/
bet esse maxime reputatiōis apud christifi/
deles vltra ceteros scōs. p'sertim cū p' eaz
magis q' p' sancti cuiuscūq' meritū nobis
grā inuēta est apud deū. vt dicit Hilbertus
Larnorbenf eps in sermōe. In Ansel. in
p'templatiōibz' suis dicit eā aulā vniuersa/
lis p'p'ciatiōis. r' generalē causam recōcilia/
tionis. vas r' templū vite r' salutis vniuer/
sozū. Et qz vt dicunt iura. Ad cōmune est
om̄ibz' ab om̄ibz' d'z' approbari. r' p' p'ns vene/
rari r' celebrari. ideo festiuitas tāte virginis
merito est appetēda venerāda r' cūctis secu/
lis p'dicanda. Maxime autē illa festiuitas
q' magni beneficii sibi a deo exhibiti est me/
moriam. cuiusmodi est festū sanctificationis
seu p'ceptiōis. qd' hodie agit a christifideli/
bus. In q' ecclia cū christifidelibz' virginez
gloriosam p'dicat. deuote r' humiliter. dices eā
pulchra vt lunā in sanctificatione sua sub
verbis thematis. Pulchra vt luna. In q'
bus v'bis beata virgo tripliciter cōmēdat. p'
pter tria virginis marie appropriata. Primo
modo cōparat' lune. rōne nois qd' habz' ex
impositiōe. Scdo cōparat' lune. rōne pul/
chritudinis quaz bz' ex solis irradiatione.
Tertio cōparat' lune rōne sc̄utis quā exhi/
bet in recepti luminis diffusione.

Dixi primo q' virgo glorio/
sa cōmēdat' ex
verbis p'missis ex cōparatione lune. rōne

nois ip' lune. Appellat' autēz luna tripliciter
noie. Dicit em̄ luminae min' Beñ. i. Fecit
deus luminae minus vt p'fesset nocti Eccl.
xliij. Luminare min' qd' minuit. Scdo dicit
luna regina celi. Vñ Hier. xliij. Sacrifi/
cem' regine celi. Tertio appellat' luna vas
castroz Eccl. xliij. Vas castroz in excelsis
in firmamēto celi resplendens. In p'mo si
gnificat meritū p'fecte humilitatis. Sicut
em̄ luna est minor corpe oibz' stellis celi ex/
cepta illa q' est soli p'iu'ra. f. mercurio. Ita
brā virgo om̄ibz' sanctis humilior. excepta
humana natura vnica soli diuinitati. Iō
q'nto pl' habuit de humilitate in tra post
xpm. tanto plus de felicitate bz' i celi post
eum. Si aut' volum' cōparare corpe lune
ad solē. r' tūc exp'fior erit figura p'ns sole/
nitatis. Nā sicut luna est inferior loco r' di/
gnitate. Ita virgo brā inferior est i sua cō/
ceptione filij dei p'ceptione. natiuitate r' oi/
bus alijs. Et iō supposito isto q' nō sit cōce/
pta in originali p'ctō. vt q'daz pie credūt. tñ
adhuc nō equiparat' nec assimilata xpo in oi/
bus. Dicit em̄ Prolome' in Almagest' p/
positione. xvij. Q' sol excedit lunā q'dra/
gesies octies. Sic xps excedit virginē ma/
trē suā sua p'ceptione r' natiuitate. Ille em̄
de virgine p'cept'. ista de p'uge. Scdo qz
ille de spūscō. hec de viro. Tertio qz scifi/
catio xpi in p'ceptiōe fuit plenior q' marie.
eo q' ab instanti p'ceptiōis fuit aia xpi brā.
nō tñ sic marie. Et iō patz' illoz. p'ruas r'
duricies q' timent vel nolūt p'cedere illam
p'ceptā sine originali p'ctō. timētes eaz per
om̄ia assimilari xpo. ac p' hoc metuēs of/
fendere maiestātē singulārē xpi si eā sibi in
p'ceptiōe assimilent videant r' audiant. ad/
huc dato q' sic esset p'cepta. nō tñ p' om̄ia
sillis esset xpo. sic supra dicit' est. eo q' xpus
respectu ip' se bz' vt sol ad lunā. q' maxime
distāt a se iuicē maiozitate loco r' dignita/
te. In scdo noie insinuat' p'conium regie
maiestatis r' dignitatis. Sicut em̄ luna p'
solem tenet p'cipatū in celo erhero. ita r'
brā virgo post xpm dominatū possidet in
celo empireo. Vñ ipa signat' in regina He/
ster. Cui rex p'cessit medietatem regni sui.
Regnū dei in duobz' p'sistit. in iusticia r' mi/
sericordia. Iusticia reseruat' sibi. Iuxta il/
lud. Vbi vindictā r' ego retribuaz. Sed
misericordiam p'cessit dispensandā m'ri sue. Cū
dicit' Bern' q' maria oibz' misericōie sinū ape

De cōceptione beate Marie uirginis

rit. nec est q̄ se a gr̄a eius abscondat. In ter-
rio nomie insinuat officii sedule pietatis.
Luna em̄ dum noctis tenebras illuminat
deseruit existētibz in castris. Sic maria pu-
gnātibz i certamine viciorz ꝫ dyabolū. Et iō
d̄ in thēate. Pulcra vt lūa terribilis vt ca-
stroꝝ acies ordiata. Nulla stella magis vtil
castrorū custodie q̄ lūa. q̄ i luce eꝝ facilioꝝ
est custodia. defensio ꝫ pugna i nocte. Sic
nullus sc̄tus ita eꝝ p̄cip̄ hoibz ad pugnādū
ꝫ dyabolū. ꝫ ad p̄uidendū eꝝ insidias sic pa-
trocinū h̄ ꝫ ḡis. Et ideo sic lūa sp̄alr̄ pest
nocti. sic br̄a ꝫgo defensioꝝ p̄ctōꝝ in tene-
bris ignorātie errātū. **Un̄** **Ben̄. i. d̄.** **Fe-**
de **luminare** **maiꝝ** **vt** **pestet** **dici.** **ꝫ** **luminare**
minꝝ **vt** **pestet** **nocti.** **ꝫ** **stellas** **fecit** **ꝫ** **posuit** **i**
firmamēto. **Lumē** **maiꝝ** **q̄d** **pest** **dici** **ḡe** **est**
ꝫs. **q̄** **verꝝ** **sol** **iusticie** **orꝝ** **timētibz** **deum**
Q̄d **iste** **sol** **lucet** **p̄** **gr̄am** **suā** **tādū** **est** **di-**
es **salutꝝ** **Roz. xij.** **Hoc** **p̄cessit** **dies** **āt** **ap-**
propinquit. **Ecce** **nūc** **ꝫs** **acceptabile.** **ecce**
nūc **dies** **salutꝝ.** **Luminare** **minꝝ** **q̄d** **pest** **no-**
cti **p̄ctōꝝ** **ꝫgo** **br̄a** **ē** **q̄** **p̄** **passionē** **ꝫ** **miseri-**
cordiā **suā** **p̄** **adiuuar** **p̄ctōꝝ** **q̄** **ceteri** **sc̄i**
Un̄ **ī** **ꝫa** **ꝫz** **singulare** **dominiū** **sup̄** **mare.** **q̄**
tū **ad** **augmētū** **eꝝ.** **vt** **d̄.** **i.** **metheor.** **Sic**
ꝫgo **ꝫz** **potestate** **augēdi** **p̄ritōem** **ꝫ** **dēno-**
tionē **in** **amaritudie** **p̄ctōꝝ.** **In** **p̄parōe** **autē**
Marie **aliꝝ** **sc̄i** **dicit** **stelle.** **Et** **ideo** **addit.**
ꝫ **stellas** **posuit** **i** **firmamēto.** **Sic** **em̄** **stelle**
habēt **multiplicē** **distinctionē** **ꝫ** **multiplicē**
effectū. **sic** **ꝫ** **sc̄i.** **Aliē** **eī** **sunt** **aliꝝ** **clariōres**
Aliē **aliꝝ** **viciniores.** **Aliē** **aliꝝ** **altiores.**
Aliē **aliꝝ** **velociores.** **Aliē** **aliꝝ** **efficacio-**
res. **Un̄** **ap̄l̄s** **i.** **Coꝝ. xv.** **dicit.** **ꝫ** **stella** **dis-**
sert **a** **stella** **in** **claritate.** **Sic** **ē** **de** **sanctis** **re-**
spectu **dei.** **q̄** **q̄dā** **sunt** **clariōres** **i** **cognitōe**
diuinitatis **ꝫ** **viciniores** **deo.** **Aliꝝ** **altiores**
speculādo **et** **videndo** **deū.** **Aliꝝ** **velociores**
ad **inuandū** **nos.** **Aliꝝ** **efficaciores** **in** **exhi-**
bendo **nob̄** **bn̄ficia.** **Sūt** **ꝫ** **aliē** **stelle** **q̄** **sunt**
sic **in** **firmamēto.** **ꝫ** **mouēt** **cū** **eo.** **Et** **signi-**
fican **angelos.** **q̄** **sp̄** **mouent** **ad** **motūz** **vo-**
luntatꝝ **diuine.** **Aliē** **p̄cedūt** **mane** **solem** **vt**
stella **maritima.** **vt** **fuertunt.** **p̄** **p̄nuncian-**
tes **p̄** **natiuitatē.** **Eccl̄. i.** **Quasi** **stella** **ma-**
ritima **in** **medio** **nebule.** **Aliē** **ꝫ** **iuuere** **solē.**
vt **patriarche.** **qui** **p̄** **opa** **miseriē** **diē** **fuert**
p̄ **uicti** **deo.** **Aliē** **currunt** **p̄** **firmamentū**
Et **significan** **apostolos** **qui** **currunt** **p̄** **do-**
ctriā **p̄** **mundū** **istū** **ne** **ruat.** **Daniel.**
q̄. **Qui** **ad** **iusticiā** **erudiunt** **multos.** **qua-**

si stelle in perpetuas eternitates. Aliē se-
quunt solem. vt est vesp̄rus. Et significat
martires. qui per martirij passionē secuti
sunt xpm. **Job. xxiij.** Vestigia eius secuti
est pes meus. Et saluator. Tollat crucem
suā ꝫ sequat me. Aliē dicunt erraticē. quia
mō istā. modo illā tenent viā. Et significat
p̄fessores qui diuersis vijs meruerunt me-
rita eterna. Nam q̄dam in vita heremitica
quidā in claustrali. quidā in statu laycali.
quidā in sacerdotali. quidā ieiunijs. quidā
orationibz. **Unde** **Baruth. iij.** **Stelle** **de-**
derunt **lumē** **in** **custodijs** **luis.** **Aliē** **sūt** **ita**
alte **q̄** **obumbrate** **sole** **vt** **vidēt.** **Et** **signi-**
fican **virgines** **q̄** **altum** **habent** **meritum**
et **obumbrant** **a** **sole** **xpo** **vt** **vt** **videantur.**
quia **vidēt** **ab** **hominibz** **nullius** **esse** **me-**
riti. **cum** **nō** **faciunt** **fructū** **ventris.** **Iuxta**
illud. **Maledicta** **sterilis.** **Aliē** **sunt** **stelle** **q̄**
non **recedūt** **a** **stella** **maris.** **sicut** **currus** **q̄**
vocat **maior** **vīa.** **ꝫ** **significan** **viduas.** **que**
licet **ꝫgines** **nō** **sint** **tamen** **sunt** **caste.** **et** **ad-**
herent **beate** **virgini** **quantū** **possunt** **p̄** **de-**
uorōem **sp̄alem** **ad** **eam.** **Unde** **Philippē.**
ij. **Inter** **quos** **lucetis** **sicut** **luminaria** **ꝫ** **ꝫz**
vt **p̄** **rimentes.** **id** **est.** **verbū** **dei** **vita** **implē-**
tes. **Aliē** **sunt** **q̄** **faciūt** **viā** **p̄** **mediū** **celi** **lu-**
cidā. **p̄** **pter** **multitudinē** **nimiā.** **et** **d̄** **viā** **lac-**
rea **seu** **galactia.** **Et** **significan** **cōiugatas** **q̄**
multe **sunt.** **Unde** **Eccl̄. xij.** **Species** **celi**
gl̄a **stellaz.** **mundū** **illuminans** **in** **excelsis.**
Istud **p̄** **misit** **d̄ns** **Abrahe** **Ben̄. xv.** **Su-**
spice **celū** **ꝫ** **numera** **stellas** **si** **potes.** **sic** **erit**
semen **ruū.** **Sicq̄** **patz** **p̄** **miū** **p̄** **ncipale.** **in** **q̄**
dicitū **fuit** **q̄** **Maria** **recte** **comparat** **lune**
p̄ **pter** **nominis** **impositōem.** **Sicut** **em̄** **au-**
diuimꝝ **christꝝ** **d̄** **verus** **sol** **iusticie.** **sancti**
ꝫo **tam** **in** **p̄** **sentī** **q̄** **in** **futuro** **dicunt** **stelle.**
Restat **ergo** **vt** **Maria** **inter** **deus** **ꝫ** **hoies**
sicut **inter** **solē** **ꝫ** **stellas** **tener** **p̄** **p̄** **riatē** **lune**
quo **ad** **nois** **eius** **virtutē.** **Et** **tantū** **de** **isto.**

¶ **Dixi secundo** q̄ beata ꝫgo comparatur
lune ratione pulchritudinis quā habet ex
solis irradiatiōe. Sicut autē dicunt astro-
nomi. luna recipit a sole sub triplici gradu
pulchritudinē. Siquidem pulcra est in p̄n-
cipio q̄n est nona. In medio pulcior quā
do est plena. pulcerrima in termino quādo
est soli consiēta. licet nobis tunc non appa-
reat. Tunc em̄ magis p̄fundit luce q̄ ante
b

ut probat per astronomos. Sic brā hgo habuit triplicē gradū pulcritudinis sue a sole tpo. Fuit em̄ pulcra i ingressu sue cōceptionis. qñ aia eius ingressa est corp⁹. Tūc em̄ fuit quasi noua luna. p donū grē sc̄ificatōis illustrata. q̄ ipam em̄ dāuit a macula originali. Un̄ miratur de ea Salomon Cant. vi. Que est ista q̄ p̄gredit q̄si auroza p̄surgens. pulcra vt luna. Item fuit pulcra in p̄cessu. velud luna plena in diebus suis p donū grē fecundantis. tūc em̄ fuit mūdata a fomite carnalis p̄cupiscētie. Sicut em̄ luna pulcra in plenilunio ē q̄si nouilunio qñ ex nulla p̄te est vacua luie. Sic et brā hgo in cōceptōne filij dei pulcra fuit. qñ nulla sui p̄te vacua s̄ plena diuinitate fuit. Un̄ dictū est ei. Que grā plena. S̄ pulcerrima fuit postea in egressu velut sol p̄sūcta p donū grē eleuatis z b̄ficāis. Sicut em̄ luna in p̄sūctōe sui cū sole est clarissima. v̄puta radijs solaribz illustrata magis. licet nob nō appareat. qz tūc h̄z lucē inaccessibile. Ita beata hgo qñ in assumptōne sua fuit eleuata et soli inaccessibili iusticie tpo associata.

Dixi tertio q̄ hgo gloriosa cōparatur lune rōne virtutis quā exhibet in recepti lumis diffusionē. Luna em̄ lumine suo tria facit finphos in inferioribz. Replet em̄ conchilia humidū augmētando. Attrahit maria fetidum humorē de pfundo extrahēdo. Tēperat adusta de nocte aera. ardorē solis reprimendo. Dec sunt tria beneficia q̄ erant valde necessaria habitātibz nobis in regione ymbre mortis. q̄bz ad solaciū est cōcessa. Siquidē pctōres vacui erant grā. et ideo indigebant repletionē. Ponderosi culpa. ideo indigebant eleuationē z de pfūdo lac extractionē. Adusti iusticia dīnina. z ideo indigebant diuine iusticie temperatā p̄cipitationē. Dec tria facit brā hgo in nob lumine z b̄ficio sue grē. Primo em̄ replet conchilia. i. corda n̄ra grām nob impetrando. Un̄ de ipa dicit angelus Luce primo. Inuenisti grām apud dñm. Nec dubium qñ nobis eam dicat inuenisse. licz ipa sola plena grā dicat extitisse. ac p̄ h non sibi sed nobis acquisisse. Ideo ipa cōpat se aqueductui Eccl. xxiij. Ego q̄i aqueduct⁹ extui. Q̄s optimā aquā grē p̄pinauit nobis ista hgo. Arde talē aqua q̄ biberit non sitiet in-

eternū Job. iij. S̄z nūqd cā nob in paritate vel penuria p̄pinat. Arde nō s̄z i maxima copia. Unde ipa de se dicit. Trāstire ad me oēs q̄ p̄cupiscit me. z a generatōibz meis adimplemini. Non dicit bibatis. sed adimplemini. ad copiaz z abundantiam z saturitatē plenitudinē. Nec mix. Nō est em̄ grā istius h̄gis sic alioz sc̄ōz. q̄bz deus dedit ad eoz sufficientiā. sicut d̄z de beato stephano q̄ erat plenus grā. qd v̄tqz fuit ad sufficientiā. Sed isti data est grā ad plenitudinē. Un̄ d̄z Gratia plena. Sic em̄ dicit Ambro. li. ij. de h̄ginitate. Virgo Maria nullo genere p̄tū caruit cui angel⁹ plenitudinē nūciabat. Et cōcludit Bern. super Dissus est. q̄ de plenitudine eius accipiunt vn̄uersi. Eger curationē. Tristis cōsolatōem. Peccator veniā. Iustus gratiam. et sic de alijs. Q̄m̄b em̄ omnia facta est. et de plenitudine ei⁹ recipiunt vn̄uersi. Sc̄o maria eleuat z attrahit vaporē fetidū. i. culpā extrahēdo. Un̄ in Canticis clamat pctōr ad eam dicens Trābe me post te. Traeus aut̄ iste nō fuit inuit⁹ aut molestus. s̄z valde suavis z dulcis. Un̄ sic m̄ attrahit puez vt post eā currat ostendēdo sibi potū vel blādiendū manibz. Sic hec virgo ostensione exemploz suoz attrahit ad se. Unde in canticis. Currem⁹ in odorē vnḡtoz tuoz. D̄dor vnḡtoz sūt exempla virtutū in hac h̄gic. q̄bz illecci pctōres plus q̄ exēplis alioz sc̄ōz currūt p̄ viā mādatorū z semitā p̄silioz ad xpm. Tertio hec hgo est recōciliatrix int̄ deū et pctōres. Unde. sic nemo venit ad p̄z nisi p̄ filiū. vt dicit saluator. ita nō ad filiū nisi p̄ matrē. Et sicut nemo est aptior ad mitigandū irā p̄is cōtra filios degeneres seuentem nisi m̄ ita nemo sc̄ōz ē aptior ad intercedendū pro nobis ad deū sic ista hgo. q̄ cū deo p̄t me ruit h̄z eū dē filiū. cui nō est phas vt ei d̄ p̄ aliqd neger et q̄ p̄ ei voluit dare vnḡnitū filiū et dilectissimū. Un̄ ap̄tus. Pone cū illo donauit nob oia. Sicut filius nō poterit negare q̄c̄z matri. a q̄ recepit omnia q̄ habet p̄m sanctā humanitatem a matre. Sic nec sp̄s sanctus poterit ei q̄c̄z negare qui in eam supueniens plenitudinē donozū illi nō dubitatur contulisse. Ad eam ergo cum fiducia thronū gratie vt gratiaz cōsequamur per eam. z post hoc gloriam. Ad quā nos p̄ducatur p̄z z fi. et. ff. Amen.